

Simone Muellerová

a Charlotte Garnerová

Nežer to!

*Naučte svého psa nežrat vše,
co kde najde*

Praha, 2026

NAKLADATELSTVÍ
PLOT

Obsah

Úvod	7
Jak používat tuhle knihu	10
Jaké metody nemám používat?	15
Proč psi milují vyhledávání potravy?	21
Co jsou hry na vyhledávání potravy a k čemu jsou dobré?	28
Co budu potřebovat k zahájení tréninku?	35
Základní cvičení pro management a prevenci	43
Nácvik nošení náhubku	46
Vytváření pozitivních asociací s miskou	51
Trénování orientace na majitele	55
Hra Vem si to - Učíme uvolňovací povel	60
Základní hry pro nenásilný trénink nevšímavosti vůči jídlu	64
Zastavení před potravou	67
Zapomeň - snadná úroveň	77
Zapomeň - středně pokročilá úroveň	89
Zapomeň - pokročilá úroveň	97
Zapomeň - v reálném životě	105
Ukaž mi, cos našel	108
Nouzový povel - Otevři tlamu	120
Nouzový povel - Pust'	125

Všechna práva vyhrazena.

Žádná část této knihy nesmí být rozmnožována v žádné podobě ani žádnými jinými elektronickými nebo mechanickými prostředky, bez písemného svolení autorky, s výjimkou stručných citátů začleněných do článků nebo posudků.

Kniha *Nežer to!* poskytuje nejpřesnější informace, jaké jsou k dispozici. Techniky a tréninkové návody použité v této příručce patří k nejaktuálnějším mezi trenéry psů a behavioristy, kteří pracují na základě vědeckých poznatků bez použití násilí a specializují se na trénink náhrady predace. Autorka nemůže nést odpovědnost za případné škody vyplývající z použití této knihy.

Copyright © Simone Mueller, 2022

Illustrations © Päivi Kokko, 2022

Photos © Sonja Rupp, Lisa Lang, 2022

Translation © Jana Dušková, 2025

© Nakladatelství PLOT, 2026

ISBN 978-80-7428-506-6

Závěr	132
Poděkování	134
O autorce	136
O spoluautorce	138
Poznámka na závěr	139
Glosář	141
Ukázka z knihy Raketové přivolání	143

Simone Müllerová je tu zase!

Napsala další přehlednou knihu, tentokrát plnou praktických návodů, jak řešit u psů problémy s hledáním potravy!

Dívá se na oportunistické vyhledávání potravy z různých úhlů a k přesměrování tohoto chování a souvisejících rizik doporučuje tréninkové procesy a zábavné hry.

Nejvíc se mi líbí to, jak respektuje potřeby psa, zdůvodňuje je, předkládá snadno uskutečnitelná účinná řešení a současně psovi poskytuje co největší samostatnost a možnost výběru.

Knihu *Nežer to!* naléhavě doporučuji všem, kteří žijí anebo pracují se psy!

Risě VanFleetová, PhD, RPT-S, CDBC, CAEBI, autorka knihy The Human Half of Dog Training (Člověčí polovina výcviku psů) a spoluautorka Animal Assisted Play Therapy (Terapie hrou za asistence zvířat)

Úvod

Musíte se mít venku ustavičně na pozoru, jestli se někde nepovalují pohozené zbytky jídla, a hlídat svého psa, aby je nesežral?

Je vám trapně, když se váš pes rozběhne k pikniku na trávníku a snaží se tam něco ukradnout?

Už jste nechali u veterináře za svého psa celé jmění, protože každou chvíli sežere něco, po čem je mu zle?

Už vás nebaví věčně mu něco vytahovat z tlamy a hádat, co to asi sebral ze země tentokrát?

Marně toužíte po tom užít si se psem aspoň jednu klidnou procházku, při které byste ho nemuseli ustavičně hlídat, co zase bude chtít zhltnout?

Žít se psem, který neustále shání, co by kde sežral, může být pěkně vyčerpávající. Je pochopitelné, že už se vás zmocňuje stres, úzkost a frustrace.

A nejste sami!

Scavenging neboli ustavičné oportunistické shánění čehokoli, co by se dalo sežrat, je u velké většiny psů hluboce zakořeněné chování, které majitel dokáže jen velmi těžko dostat pod kontrolu. Proto často volí metody, které sice jemu samotnému nejsou milé, ale neví si rady, jak jinak by měl aspoň trochu změnit chování svého psa a zajistit mu bezpečnost.

Já pro vás ale mám dobrou zprávu!

Když použijete techniky a tréninkový program z této knihy, můžete dostat nutkavé shánění potravy u svého psa pod kontrolu jemným, ale přitom účinným způsobem, a výsledky navíc budou dlouhodobé.

Místo abyste se snažili u psa vymýtit vyhledávání potravy úplně, naučíte se postupy, jak psovi pro tohle naprosto přirozené chování poskytnout bezpečný a přiměřený ventil.

A budete mít konečně klid, protože budete vědět, že máte nástroje, jak psovi pomoci!

Stresující procházky budou patřit minulosti a vy už se venku nebudete děsit, že váš pes zase někde sebere něco, co by pro něj mohlo být nebezpečné.

- Pochopíte, proč váš pes miluje scavenging neboli neustálé vyhledávání potravy.
- Dozvíte se, jak psovi ukázat, že jste zábavný spoluhráč, protože mu nebudete kazit zábavu, ale jen mu pro jeho chování poskytnete vhodnější ventil.
- Osvojíte si chytré managementové techniky, díky nimž psovi jednoduše nedáte k vyhledávání potravy příležitost.
- Stanete se mistrem vzrušujících her, které psa přesvědčí, že spolupracovat s vámi je lepší než hledat si zábavu na vlastní pěst!
- Dozvíte se, jak naučit psa, aby vám ukázal, že něco našel, místo aby to rovnou sežral.
- Zjistíte, jak psa naučit nouzové povely a kdy a jak je používat v reálném životě.
- A hlavně se naučíte, jakým způsobem účinně a bezpečně zvládat tyto nepříjemné situace v reálném životě.

Tohle všeho docílíte, aniž byste používali averzivní tréninkové techniky a nástroje, které by mohly mít negativní dopad na váš vztah se psem.

Stresující procházky budou patřit minulosti a vy konečně naleznete klid, protože budete vědět, že vašemu psovi nehrozí, že by sežral něco, co by mu mohlo uškodit.

Tenhle tréninkový program může úspěšně fungovat u jakéhokoli psa bez ohledu na stáří, plemeno nebo dosavadní zkušenosti. Je určen pro každého, ať je v jakékoli situaci!

To všechno zní až příliš krásně na to, aby to mohla být pravda, ale věřte mi, že to skutečně JE pravda! Jakmile s tímto tréninkovým programem začnete, bude vás mrzet jedině to, že jste o něm nevěděli dřív!

Tak pojďte, pustíme se do něj!

Jak používat tuhle knihu

S informacemi, které se dozvíte v téhle knize, dosáhnete nejlepších výsledků, když budete dodržovat tato pravidla:

Postupujte po jednotlivých krocích

Tento tréninkový program je rozčleněn do malých splnitelných kroků. Díky nim připravíte sobě i svému psovi podmínky pro úspěch a nebudete mít pocit, že je toho na vás moc.

Některé kroky budou asi pro vašeho psa přirozeně snadnější, ale rozhodně je nepřeskakujte. K dalšímu kroku byste měli postoupit, teprve až uskutečníte aspoň 80 % úspěšných pokusů.

Udělejte si směs

Je dobrý nápad vybrat si z každé ze tří částí (Management a prevence, Základní hry a Nouzové povely) jednu hru a zkombinovat je. To znamená, že budete vždycky procvičovat tři hry. Tím získá trénink na pestrosti, takže vy ani váš pes se nebudete nudit nebo otravovat kvůli neustálému omílání jedné věci.

Trénujte pravidelně

Pokud možno trénujte každou hru jednu až tři minuty nebo maximálně deset opakování po sobě. To pak můžete zopakovat jednou nebo dvakrát za den.

Tréninky by měly být krátké a příjemné, aby byl váš pes neustále motivovaný a dychtivý se učit. Dlouhé trénin-

ky bývají pro psa frustrující a on pak dělá více chyb. Proto i když se mu daří, je lepší skončit ve chvíli, kdy je úspěšný, a ne se mu snažit zvyšovat zátěž, až nakonec udělá chybu.

Dopřávejte si pauzy

Nejlepší je netrénovat víc než pět dnů v týdnu. Dva dny v týdnu by měly být vždycky vyhrazené odpočinku a zábavným aktivitám! I když jsou tréninkové hry z tohoto programu taky zábavné, tak od psa i od vás vyžadují velké soustředění, a proto oba občas potřebujete pauzu!

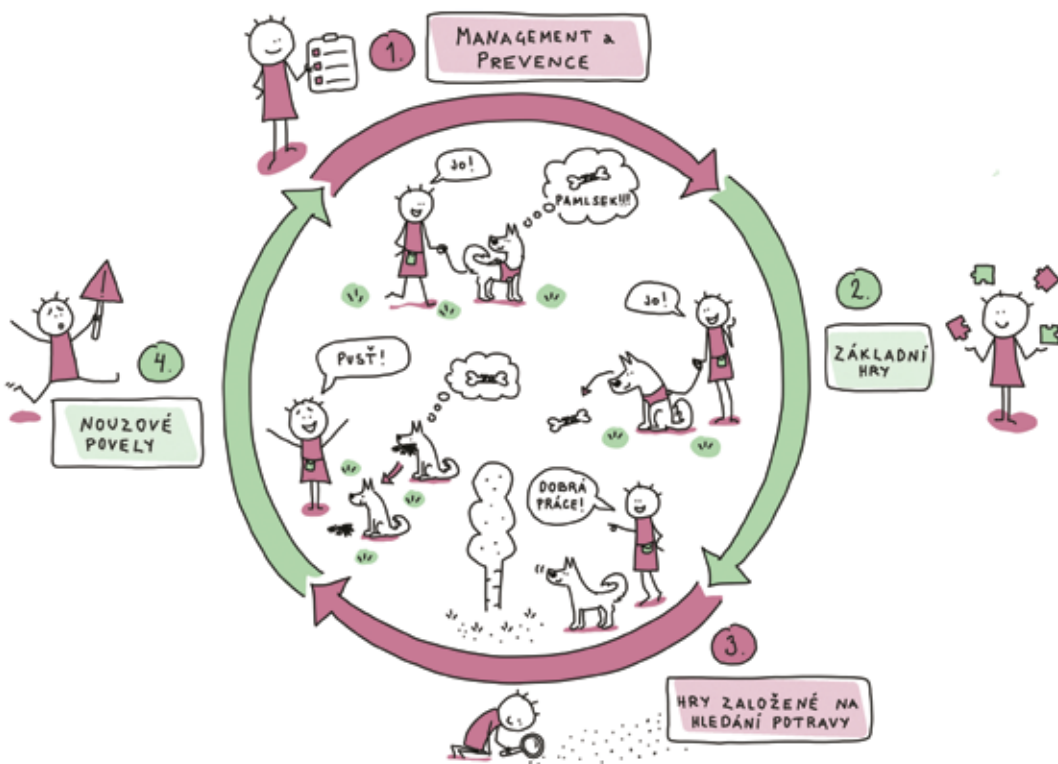
Pokud za sebou vy nebo pes máte špatný den, tak trénink vynechte. Nechceme, aby se vás nebo psa zmocnila frustrace! Pokud kterýkoli z vás není v tom správném rozpoložení pro učení, nebudou vaše výsledky tak dobré, jak by mohly být.

Hrajte často hry na hledání potravy

Ovládnout se a **nesežrat** nalezenou potravu, to vyžaduje od vašeho psa obrovskou kontrolu impulsů! Přitom se v něm ale také hromadí frustrace, a proto je nezbytné, aby váš pes měl ventil, a ten mu poskytnete tím, že mu občas najít nějaké to jídlo sami dovolíte. Dopřávejte mu pravidelně příležitost k nalezení potravy i v rámci těchto tréninkových her! Tohle je jeden z nejdůležitějších aspektů celého programu. Nezapomeňte, že se nesnažíme nutkavé hledání potravy vymýtit psovi ze života úplně – naším cílem je zajistit mu jeho bezpečnou realizaci.

Berte v úvahu všechny složky

Tento tréninkový program je rozčleněný do čtyř hlavních částí: Management a prevence, Základní hry, Hry na hledání potravy a Nouzové povely. Každou z těchto částí byste měli zohlednit rovným dílem. Pokud se zaměříte jen na jeden aspekt, nebudou vaše výsledky tak dobré. Všechny části fungují dohromady a tvoří jeden celek, ve kterém se navzájem doplňují a podporují.

Zohledněte vlastní situaci

Rady uvedené v téhle knize jsou formulované tak, aby se daly uplatnit na co nejvíce psů. Může se ovšem stát, že určité části některých cvičení nebudou vhodné pro vaše konkrétní podmínky. Například je dobrý nápad pouštět psa k potravě na zemi jen občas, aby to nepředvídal jako příští krok. Nebo pokud vás vyděsil případ, kdy váš pes našel a sežral něco, po čem mu bylo hodně zle, uděláte lépe, když ho nebudete pouštět jako bonusovou odměnu k potravě, kterou najde na zemi, jak je to popsáno například u hry Zapomeň.

Hlavně se dobře bavte!

I když je tréninkový program důležitý pro úspěšné zvládnutí nežádoucího vyhledávání potravy, nikdy byste ho neměli provádět na úkor psa. Trénink by měl být zábavný pro vás oba. Jakmile vás přestane bavit, dejte si pauzu a dělejte něco jiného. Ani jeden z vás se nic nenaučí, pokud se budete už předem obávat společného trénování, a proto se snažte k němu přistupovat s optimismem!

A teď se do toho pusťte a dobře se se psem bavte!

Stáhněte si zdarma tréninkový plán „Nežer to!“

Abyste měli přehled o tom, jak trénujete, vytvořila jsem pro vás tréninkový deník k základním hrám, který si můžete v angličtině zdarma stáhnout z mé webové stránky a vytisknout! Když si ho budete pravidelně vyplňovat, uvidíte své tréninkové pokroky.

Tréninkový deník najdete pod tímto odkazem:

www.predation-substitute-training.com/don-teatthattraininglog

Nebo naskenujte tento QR kód:

Jaké metody nemám používat?

Když musíte ustavičně řešit touhu psa sežrat všechno, co venku najde, je pochopitelné, že jste zoufalí a snažíte se jeho snahy zarazit jakýmkoli možným způsobem. Jeho chování je totiž nejen frustrující pro vás jako majitele, ale navíc pro něj může být nebezpečné. Když sežere zkažené jídlo, dobytčí výkaly nebo jídlo, které někdo vyhodil, může to mít dopad na jeho zdraví. Proto je nutné, abyste ho naučili nesbírat všechno, co na procházce najde!

Možná jste v pokušení použít v nouzi proti tomuto psímu nešvaru averzivní metody. Ale to má své háčky. Podívejme se na důvody, proč některé často doporučované tréninkové metody a averzivní nástroje mohou způsobit víc škody než užitku a proč by se tedy neměly používat:

Netrestejte psa za vyhledávání potravy

Často se doporučuje jednoduše potrestat psa za to, že sežral něco, co našel na zemi. Mnoho majitelů instinktivně zařve, zaječí nebo se dokonce snaží psa chytit nebo plácnout, aby ho přinutili nalezenou potravu pustit. Tím ale většinou vyvolají jeden ze tří neblahých následků. Zaprvé tím psa naučíte spolknout nalezenou potravu co nejrychleji, abyste mu ji nemohli vzít. Zadruhé se může naučit, že nejlepší je rychle utéct z vašeho dosahu a tam si kořist vychutnat. Oba tytohle následky znamenají, že prostě nemáte šanci psovi kořist vzít a on ji sežere, což je přesně to, co nechcete! Zatřetí, když psa potrestáte za to, že sežral něco ze

země, tak se může stát, že si začne chránit potravu. Tomu se říká hlídání zdrojů a znamená to, že i ten nejhodnější pes se vůči vám může začít chovat agresivně, aby si uchránil nalezenou kořist.

Nebojte se krmit psa ze země

Další častá rada zní, že psa odnaučíte vyhledávání potravy, když mu nikdy nebudete dávat žádné jídlo na zem. Někteří trenéři to dovádějí až do extrému a dokonce doporučují, abyste psovi nedávali ani krmení do misky na zemi a abyste mu radši celou krmnou dávku podávali z ruky. To sice zní na první pohled rozumně, protože tím psa naučíte, že dobré věci pocházejí od vás, ale je nepravděpodobné, že by ho to odnaučilo vyhledávat potravu v prostředí. Ve skutečnosti si totiž váš pes nevytvoří požadované zobecnění a nespojí si to, že dostává jídlo jen od vás z ruky, s tím, že nemá sežrat pizzu, kterou našel na zemi. Potravě nalezené na zemi neodolá. Když najde něco lákavého, tak se nezamyslí a neřekne si: „Tohle bych asi měl nechat ležet, vždyť nesmím žrát nic ze země.“ Kdyby to jen bylo takhle jednoduché! Ale pokušení, které v tu chvíli cítí, je prostě příliš velké!

Nepoužívejte trvale náhubek

Náhubek by se měl používat pouze jako krátkodobé managementové řešení, ne jako dlouhodobé opatření, jak psovi zabránit ve vyhledávání potravy. Jediný typ náhubku, který by mu zabránil v sežrání nalezené kořisti, je „fixační náhubek“. Ten mu totiž úplně zabrání otevřít tlamu, takže pak skutečně nemůže nic sebrat

ze země a sníst. Ale zároveň kvůli náhubku nemůže volně dýchat nebo se napít, což může ohrozit jeho život. Pes by proto neměl mít s fixačním náhubkem na tlamě žádný pohyb; tyhle náhubky jsou určeny pouze ke krátkodobému použití, například když má dostat injekci u veterináře, a pak by se měl náhubek okamžitě sundat. Při nesprávném použití může fixační náhubek psovi způsobit velké utrpení, a proto byste ho měli vyhradit pouze pro podobné případy. Ovšem když dáte psovi například košíkový náhubek, ve kterém může volně dýchat, tak mu zároveň umožníte vyhledávat potravu. Nebude samozřejmě schopný sežrat velké kusy vyhozeného jídla, ale může do nich náhubek aspoň zabořit a olízat si jeho vnitřek, takže pokud miluje vyhledávání zbytků, tak se stejně odmění sám! My se musíme snažit změnit reakce psa a jeho postoje k nalezení vyhozeného jídla a ne pouze omezit to, kolik ho může sežrat. Náhubek psa neodnaučí vyhledávat potravu, jen mu způsobí frustraci, že si ho nemůže užívat.

Nedávejte mu násilím najevo, kdo je tady pánem

Možná vám už někdo tvrdil, že váš pes žere ze země nalezenou potravu proto, že vás nerespektuje, a že mu tedy musíte dát jasně najevo, kdo je tady pánem. I kdybyste to ale udělali, tak pravděpodobnost, že si to váš pes spojí s tím, že nemá žrát nalezenou kořist ze země, je prakticky nulová! Rady, jak ukázat psovi, kdo je pánem, zahrnují tato doporučení: vždycky se najíst dřív než pes, nepouštět ho na pohovku, nedovolit mu spát ve vaší posteli, procházet dveřmi vždycky před ním,

vzít mu občas krmení, když žere, a dělat mu „alfa převalení“, tedy převalit ho na bok nebo na záda a přidržet ho na zemi, abyste mu ukázali, že vy jste alfa neboli šéf.

Podobné techniky projevování nadřazenosti se doporučují na základě názoru, že žijeme se psem ve smečce, ale tento názor už byl dávno vědecky vyvrácen. Dokonce i vědec, který formuloval a prosazoval názor, že naši psi nás považují za součást své smečky stejně, jako by to dělali vlci, už od tohoto tvrzení upustil. Od té doby bylo dalšími výzkumy dokázáno, že studie, kterou popisuje profesor L. David Mech ve své knize ze 70. let: „The Wolf - The Ecology and Behavior of an Endangered Species“ (Vlk - ekologie a chování ohroženého druhu), má značné nedostatky. Uvedená studie totiž zkoumala vlky v zajetí a jejich chování a sociální hierarchii a výsledky pak aplikovala na naše domestikované psy. Ovšem dynamika skupiny divokých vlků se zásadně liší nejen od dynamiky vlků v zajetí, ale i od chování psů, s nimiž sdílíme život my. V přírodě vlci žijí v rodinné skupině, všichni jsou nějakým způsobem příbuzní a nemají žádného „alfa“ samce nebo samici, jak se kdysi předpokládalo. Ve skupině je vlčí pár, který se rozmnožuje, a ostatní mu pomáhají pečovat o narozená vlčata. Konflikty řeší mírumilovně a boj a agresivitu používají jen jako krajní možnost. Tohle pojetí se vlastně v jistém ohledu podobá chování našich dnešních psů, kteří často ustoupí z cesty, jen aby se vyhnuli konfliktu nebo nepříjemné situaci. Dnes víme, že představa, že se naši psi snaží stát „pánem“ nebo „alfou“ nebo „vůdcem smečky“ a ovládat nás, je naprosto nesprávná. V těchto rolích ale nevidí ani nás, prostě proto, že my nejsme vlci, naši psi nejsou vlci

a nežijeme spolu ve smečce. Jsme jednoduše příslušníci dvou biologických druhů, kteří dělají všechno pro to, aby si navzájem rozuměli.

Netrestejte jídlo

Trestání jídla je prapodivná představa, ale přesto se to dosud poměrně běžně doporučuje. Někteří trenéři tvrdí, že když se vůči jídlu na zemi budete chovat agresivně, tak tím od něj psa odradíte. Když ovšem budete bít kus pizzy nebo křičet na sendvič na zemi, budete nejen vypadat jako blázní, ale navíc tím psa pravděpodobně nenaučíte, že ho nemá žrát! Tohle doporučení může přinést dva výsledky, podle toho, jakou má váš pes osobnost. Nervózní a nejisté psy může vaše náhlé agresivní chování vyděsit. Jelikož jste pro psa vzorem, může ve vás ztratit důvěru, když uvidí, že se chováte násilně nebo nevypočitatelně, i když tím nemíříte přímo na něj. Anebo, jestliže je váš pes sebejistý nebo snadno vzrušivý, může to považovat za hru a zapojit se do ní tím, že po jídlu na zemi chňapne, nebo počká, až skončíte, a pak si k němu doběhne a stejně ho ukořistí!

Nepoužívejte averzivní nástroje

Někteří majitelé ze zoufalství používají averzivní nástroje jako elektrické obojky, ostnaté obojky, škrticí řetízky, spreje nebo rozstříkovací láhve, protože doufají, že tím svého psa odnaučí vyhledávat potravu. S pomocí těchto metod bohužel někdy žádoucích výsledků i dosáhnete. Ale zároveň tím můžete vážně narušit vztah mezi vámi a psem, možná nevratně. Tohle

jsou totiž velmi neetické možnosti, u kterých hrozí velké riziko neblahých následků z nesprávného načasování. Při používání těchto averziv totiž potřebujete bezvadné načasování a přesnost, jinak pravděpodobně psovi způsobíte bolest, kterou si spojí s něčím úplně jiným než se sebráním potravy ze země. Aktivujete například elektrický obojek, když si myslíte, že se pes chystá sebrat nějakou vyhozenou potravu, ale uděláte to ve chvíli, kdy se dívá na dítě, které stojí poblíž. Tím mu vytvoříte negativní asociaci s dítětem a nikoli s potravou, jak jste měli v úmyslu. Pes se pak může v budoucnu začít vůči dítěti chovat agresivně, protože si ho spojí s bolestí, kterou pocítil, když ho viděl. Podle etického kodexu „LIMA“, což je zkratka pro „least intrusive, minimally aversive“ (co nejméně obtěžující, minimálně averzivní), nemají takové nástroje v pozitivním laskavém výcviku psů co dělat. Když si uvědomíte, že žádoucích výsledků můžete dosáhnout s pomocí zábavných tréninkových cvičení popsanych v téhle knize, tak nevíme, proč byste měli svému psovi vědomě způsobovat bolest, nepříjemné pocity a strach, když to vůbec není zapotřebí.

Proč psi milují vyhledávání potravy?

To, že čtete tuhle knihu, znamená, že už asi víte, že psi s oblibou sežerou cokoli, co najdou! Ale možná vás překvapí, že k tomu mají různé důvody, které mohou být hluboce zakořeněné! Není to jednoduše tím, že by byli nenažraní! Když pochopíte, proč váš pes tolik miluje vyhledávání potravy, tak vám to možná pomůže změnit přístup k tomuto chování a úspěšněji ho dostat pod kontrolu.

Tady jsou důvody, proč má vyhledávání potravy pro vašeho psa tak vysokou hodnotu:

Vyhledávání potravy představuje pro vašeho psa základní potřebu

Život každého tvora závisí na hledání a nacházení potravy. Je to zásadní pro jeho přežití a ani u našich psů to není jiné. I když naši domácí psi už dávno nepotřebují hledat něco k snědku v odpadcích, je to často něco, co mají ještě pořád vrozené.

Váš pes má jednoduše hlad

To je snad ten nejčastější důvod, který člověka napadne, když vidí, jak jeho pes žere něco ze země! Mnozí si myslí, že jejich pes to dělá z nenažranosti, ale on má možná skutečně hlad. Některá moderní krmiva pro psy neukojí hlad vašeho psa nadlouho, takže když pak na zemi najde něco lákavého, tak neodolá, i když mu to může uškodit. Zamyslete se nad tím, jaký druh

a množství krmiva váš pes dostává a jak často během dne ho krmíte. Když to zkusíte změnit, může to být vhodný začátek pro zredukování vyhledávání potravy, i když ho to asi zcela neodstraní! I psi, kteří dostávají kvalitní krmivo, mohou občas pocítit touhu sehnat si něco navíc, a nedokážou jí odolat! Zkuste psovi dát hrst krmiva asi dvacet minut předtím, než vyrazíte na procházku. Dělejte to celý týden a sledujte, jestli to zmírní jeho touhu hledat si něco k snědku na zemi.

Pro psy je vyhledávání potravy samo o sobě posilující

Ve hře jsou dvě věci, díky nimž je vyhledávání potravy pro naše psy posilující – je to hledačský systém a hráčský systém. Hledačský systém je z těch dvou návykovější a dal by se přirovnat k myšlení lidí, kteří rádi hrají hazardní hry. I když pokaždé nevyhrají, tak je už samotné pomýšlení na výhru nutí, aby se ke hře znovu a znovu vraceli. Psi vkládají do naděje na výhru čím dál víc času, energie a soustředění přesně stejně, jako to dělá člověk, který hraje na automatech nebo sází. Když váš pes vyhraje, tedy najde na zemi něco k snědku, tak v něm pocit euforie a vzrušení spolu s dopaminem, který se mu začne uvolňovat v těle, vyvolá touhu hledat znovu.

Hráčský systém znamená, že váš pes má při vyhledávání potravy příjemný a šťastný pocit. Užívá si všechny aspekty, tedy hledání, nacházení, čenichání, kousání, olizování a polykání. V těle mu to vyvolává uvolňování endorfinů a on je pak šťastný, spokojený a uvolněný. Proto je pochopitelné, že chce tenhle proces opakovat co nejčastěji, aby se tak mohl cítit znovu a znovu!

Podobně se cítíme my lidé, když máme bohaté jídlo o třech chodech. Vychutnáváme si ho a už se těšíme na další příležitost si to zopakovat.

Váš pes má vyhledávání potravy geneticky zakotvené

Kdysi dávno se začali vlci pohybovat v blízkosti lidí, protože zjistili, že tam najdou něco k jídlu a že to bude snadno přístupné. Lidé produkovali odpadky a skladovali jídlo, které mohli vlci získat mnohem snáz, než když si museli kořist ulovit. Časem se ukázalo, že tenhle vztah je vzájemně prospěšný, protože vlci odrazovali od lidských obydlí jiná zvířata a vetřelce. Tak začala evoluce vlků v psy, jak je dnes známe a milujeme.

Někteří divocí psi dosud žijí velice podobně jako jejich předkové; pohybují se v okolí vesnic a žerou to, co vesničané vyhodí. Některá plemena si dosud uchovávají tyhle silné instinkty, i když na nich už dávno nezávisí jejich přežití.

Váš pes je na vyhledávání potravy navyklý

Pořekadlo, že „staré zvyky se těžko odnaučují“, platí o psech, kteří byli zvyklí, že vyhledávání potravy potřebují k tomu, aby přežili. Psi, kteří žili na ulici, často i dlouhé měsíce, si museli shánět potravu sami. Buď mohli pronásledovat kořist a zabít ji, nebo se vydat snadnější cestou a sbírat odpadky, které lidé vyhodili. Celý jejich život se vlastně točil kolem hledání potravy, které zabralo velkou část dne. Denně si vybrušovali dovednosti související s vyhledáváním potravy, až dosáhli dokonalosti a nemuseli ztrácet drahocenný čas.

Proto je možné, že se starých návyků jen těžko zbavují, i když jejich nový způsob života už je nevyžaduje.

Vašeho psa možná k vyhledávání potravy vede nuda

To se stává obzvláště často u plemen, která mají vysokou míru inteligence a energie. Pokud takovému psovi nezajistíte dostatečnou mentální a fyzickou stimulaci, může se začít bránit nudě právě vyhledáváním potravy. To mu poskytne trochu zábavy a navíc ji završí nalezenou odměnou. Proto je důležité postarat se psovi ještě před zahájením tohoto tréninkového programu o uspokojení mentálních a fyzických potřeb, jinak trénink nebude zdaleka tak efektivní.

K vyhledávání potravy mají větší sklony nadměrně vzrušení psi

Psi, kteří jsou ve stresu, trpí úzkostí nebo jsou nadměrně vzrušení, někdy používají vyhledávání potravy, aby se rozptýlili a tak se cítili lépe. Psi, kteří jsou reaktivní vůči jiným zvířatům, lidem a novým situacím, se často uchylují k vyhledávání potravy, protože přitom mají pocit, že mají situaci pod kontrolou, a to je uklidňuje. Pokud si myslíte, že vyhledávání potravy vašeho psa pramení z vnitřního stresu nebo ze stresových situací, kontaktujte trenéra, který používá nenásilné metody, nebo behavioristu a poraďte se s ním, ještě než se pustíte do tohoto tréninkového programu.

Váš pes hledá novou neotřelou chuť

My lidé jsme návykoví tvorové a rádi se držíme toho, co už známe. Proto se často stává, že když najdeme krmivo, které našemu psovi vyhovuje, tak mu den co den, měsíc co měsíc předkládáme stejnou příchuť. Pro nás je to možná výhodné, ale pro našeho psa je to nesmírně nudné! Pokud netrpí alergií nebo intolerancí, prospěl by mu širší výběr různých chutí a zdrojů proteinů. Ať už mu dáváme syrovou stravu, granule nebo mu doma vaříme, tak to hlavní je, aby jeho strava byla kompletní, výživná a chutná! Když pes dlouhodobě dostává pořád stejné krmivo, tak mu může zevšednět. Pak zoufale zatouží po vyhledávání potravy, aby si našel k snědku něco jiného a zajímavějšího!

Sklon k vyhledávání potravy může rozvíjet i umělá selekce

Umělá selekce u určitých plemen může zvýšit pravděpodobnost a frekvenci vyhledávání potravy. To se často stává u loveckých psů, kteří jsou vyšlechtěni pro život a práci ve velkých smečkách. Mnozí pracovní lovečtí psi žijí ve velké skupině a dostávají krmení všichni zároveň, takže v jejich zájmu je najít žrádlo, chňapnout po něm a co nejrychleji ho sežrat, aby získali dostatečné množství. Ti, kteří nejsou tak rychlí, žádné žrádlo nezískají a budou mít hlad, a proto je pro ně prospěšné vybrousit si vyhledávací dovednosti a být co nejúspěšnější.

Navíc bylo zjištěno, že některým loveckým psům, jako je například labrador, flat coated retrívr a zlatý retrívr, chybí gen známý jako POMC nebo jeho část. Gen

proopiomelanokortin (POMC) ovlivňuje chuť k jídlu, motivaci jídlu, ukládání tuku a, co je nejdůležitější, pocit sytosti. Pociť sytosti psovi signalizuje, že má plný žaludek; když tenhle signál nepracuje správně, což se stává u psů s vadným genem POMC, tak ani nevědí, že jsou sytí. Proto žerou dál, i když už měli žrádla víc než dost! To samozřejmě může zvyšovat jejich touhu po vyhledávání potravy, protože mají neustálý pocit hladu, i když jsou dobře krmení a živení.

Váš pes je možná nemocný

Pokud váš pes projevuje nadměrný sklon k vyhledávání potravy nebo v poslední době začal žrát jídlo ze země o hodně víc než dřív, uděláte nejlíp, když ho necháte důkladně prohlédnout u veterináře, aby vyloučil případné zdravotní problémy, ještě než se pustíte do trénování. Pokud je vyhledávání potravy u vašeho psa vyvolané zdravotním problémem, tak tenhle tréninkový program nebude úspěšný, dokud se pes nevyléčí. Ke zvýšenému nutkání k vyhledávání potravy mohou přispět problémy jako gastroenteritida, gastritida, pálení žáhy, porucha trávení, pankreatitida, reflux, IBD a paraziti, protože pes hledá něco, co by mu ulevilo od příznaků.

Potřebu vyhledávání potravy způsobuje u vašeho psa pica

Pica je choroba, která psa nutí žrát věci, které jsou nepoživatelné, například kamínky, dřevo, plasty, papír nebo cokoli jiného, co není výživné, nedá se považovat za jídlo a nepřináší psovi žádnou fyzickou hodno-

tu. Příčiny této poruchy nejsou plně vysvětlené. Někdo tvrdí, že je to zdravotní problém související se stresem a úzkostí nebo že vznikl z nudy či z návyku, který si pes vytvořil. Ať má pica jakoukoli příčinu, měli byste se poradit se svým veterinářem a začít spolupracovat s kvalifikovaným behavioristou, abyste poruchu dostali pod kontrolu, ještě než se pustíte do tohoto tréninkového programu.

Co jsou hry na vyhledávání potravy a k čemu jsou dobré?

Když už teď lépe rozumíte svému psovi a jeho touze po vyhledávání potravy neboli scavengingu, je načase porozhlédnout se po způsobech, jak mu pro tuhle potřebu nabídnout vhodnější ventil. A právě k tomu jsou určené hry na vyhledávání potravy! Umožní totiž psovi provádět toto chování v bezpečném kontrolovatelném prostředí, kde si bude moci užít něco, co má rád, aniž by se tím dostal do nebezpečí.

Tedy už víme, že vyhledávání potravy je pro naše psy hluboce zakořeněná vnitřní potřeba, kterou nemůžeme úplně vymýtít; touhu a nutkání po něm budou stále mít. Proto místo abyste se snažili hledání potravy zcela odstranit, dosáhnete udržitelnějších výsledků, když svému psovi poskytnete ventil, který bude imitovat situaci z reálného života.

Tady je několik doporučených her, s jejichž pomocí poskytnete psovi zážitek z hledání, který mu přinese zábavu a vzrušení, ale bude se odehrávat v kontrolovaném prostředí:

Ostrov hledání

Ostrov hledání funguje tak, že váš pes má na určitém místě vždycky povoleno vyhledávat potravu. To imituje situaci potulných a divokých psů, kteří se často každý den pohybují kolem stejného místa, protože vědí, že tam pravděpodobně najdou nějakou potravu. Takže si na procházce nebo na zahradě vyberte vhodné mís-

to. Ať ho vyberete kdekoli, postarejte se o to, aby bylo vždycky stejné a aby na něm pes mohl slídit za potravou. Tím psovi zajistíte předvídatelnost, která přispívá ke klidu a uvolnění. Pes si díky tomu také vytvoří návyk a rutinu, protože si brzy uvědomí, že na tomhle konkrétním místě má hledání potravy vždy povoleno. Psi se dokážou nesmírně dobře naučit, že smí provádět určité chování pouze na určitém místě, a právě o to se tady snažíme. Když pes dostane příležitost provozovat hledání potravy pravidelně na určeném místě, může se tím snížit pravděpodobnost, že se o to bude pokoušet jinde.

Honba za pokladem

Honbu za pokladem připravíte tak, že po zemi rozsypete pamlsky, aby si je pes mohl vyčenichat. Obzvláště dobře to funguje na travnatých plochách, protože pes pamlsky neuvidí už z dálky a bude je hledat pouze čichem. Když zvolíte pamlsky, které zanechávají na místě pach, například kousky tuňáka, strouhaný sýr, nasekaná vařená játra a podobně, bude to pro psa možná ještě zajímavější, protože po pamlscích zůstane na zemi vůně, i když už budou sežrané. Je to lepší volba než granule nebo jiné sušené pamlsky, které po sežrání nenechávají na místě žádný pach. Díky čenichání, olizování a kousání se pes mentálně unaví a navíc si užije bezpečné vyhledávání potravy.

Cupování zabalené kořisti

Tahle hra imituje tu část procesu obstarávání potravy, kdy pes trhá ulovenou kořist na kusy. Zkuste mu zabalit

chutné pamlsky, trochu lidského jídla nebo okusovací tyčinku. Použijte balicí papír, utěrku, roličku od toaletního papíru, kartonovou krabici, pečicí papír a podobně a nechte psa, ať si obal rozškube, aby se k pamlskům dostal. Obalový materiál musí být bezpečný, aby se nic nestalo, kdyby ho pes kousek sežral. Jestliže ale polyká velké kusy, tak mu pamlsky radši zabalte třeba do velkého zelného listu. Pak nebude vadit, když kořist sežere i s obalem!

Imitování chuti

Někteří psi přímo dychtí po chuti výkalů, zkaženého jídla nebo hniјících odpadků. Tohle všechno totiž má výrazný pach a chuť. Když tedy nechcete, aby konzumovali tyhle věci, můžete jim zkusit jejich chuť imitovat. Tady je několik nápadů, které můžete vyzkoušet:

- kyselé zelí (nebo jiné fermentované potraviny, které máte a které může pes bez nebezpečí sežrat)
- syrečky
- zrající sýry typu „red smear“ (jejich červená krusta vzniká působením určitých bakterií a kvasinek a produkuje silný pach)
- vnitřnosti (kravský nebo ovčí žaludek)
- bachor (první žaludek krávy)
- kniha (třetí žaludek krávy)

I když nám tyhle vůně moc lákavé nepřipadají, je možné, že váš pes si je zamiluje! Velmi blízce totiž imitují věci, po kterých váš pes dychtí.

Degustační mísy

U některých psů je vyhledávání potravy vyvolané tím, že zoufale hledají nové zajímavé chuti. Pokud jim tedy vytvoříte degustační mísu, umožníte jim užít si nové chuti a vůně bezpečným a kontrolovaným způsobem. Nemíchejte různé potraviny dohromady; nechte je oddělené, aby si pes mohl sám vybrat, kterou z nich chce ochutnat. Vymýšlejte různé textury, vůně, chuti, druhy potravin a podobně, tak aby měl váš pes k dispozici na ochutnání širokou škálu možností. Pozor: pravděpodobně přitom vznikne dost velký svinčík! Proto je nejlepší nechat psa degustovat venku nebo na podlaze, která se snadno čistí. Dělejte to pravidelně a buďte kreativní! Je jedno, jestli pes sežere všechny potraviny, které mu nabídnete, nebo jen některé, anebo dokonce žádnou; jde hlavně o to, aby dostal možnost je ochutnat.

Pokusy s novými potravinami nevzdávejte předčasně! I když o ně pes napoprvé neprojeví zájem, zkuste mu je v budoucnu nabídnout znovu. Stejně jako lidem se i našim psům mohou časem změnit chuťové preference. Někdy tedy musíte psovi předložit něco nového několikrát, než se rozhodlá to ochutnat!

Lidské jídlo pro psy

Tu a tam psovi nabídněte i potraviny určené specificky pro člověka, například kousek hamburgeru, párku, kebabu, pizzy, sendviče, ryby s hranolkami a podobně. Jako obecné pravidlo si zapamatujte, že jestliže to můžete dát bez obav tříletému dítěti, můžete to dát v malém množství i zdravému psovi. Občas zkuste takové potraviny schovat na Ostrově hledání nebo je psovi

Simone Muellerová
a Charlotte Garnerová

Nežer to!

Naučte svého psa nežrat vše, co kde najde

Z anglického originálu ***Don't Eat That! Force-Free Food Avoidance Training For Dogs That Love To Scavenge***, vydaného Simone Muellerovou, přeložila Jana Dušková
Ilustrace Päivi Kokko, fotografie Sonja Ruppová a Lisa Langová

Redakce Petr Sýkora, korektura Barbora Vaňková
Sazba Matěj Barták

Vydal Pavel Jeřábek - Nakladatelství PLOT, Bělohorská 10,
169 00 Praha 6, www.plotknihy.cz, jako svou 470. publikaci

Tisk FINIDR s.r.o., 2026

Vydání první, Praha 2026

ISBN 978-80-7428-506-6